

N. JUHÁSZ TAMÁS

Carrie „újrátöltve”

Stephen King első regénye, mely meghozta számára a sikert, a *Carrie*¹ volt, 1974-ben. A történetet valószínűleg mindenki ismeri: egy telekinetikus képességekkel bíró lányt csúnyán megréfkálnak – leöntik disznóvérrel az iskolabálon, majd bosszúja következtében elszabadul a pokol, és leszámol a diákokkal.

King maga nyilatkozta, hogy a történet nem tartozik a kedvencei közé. Azt mondta, hogy ki is dobta a szemébe, mivel „ki akarna olvasni egy menstruáló lányról”, de feleségének megtetszett a történet, és megkérte rá, hogy folytassa. Mindezek ellenére talán az egyik legismertebb és legkedveltebb történetté vált az olvasók között. Mi sem bizonyítja jobban, hogy két filmadaptációt is kapott (ezek közül a Brian De Palma-film² még folytatást is, bár ez kritikailag már megbukott), ugyanakkor a Broadway-n musical is született belőle. Idén, 2013-ban újabb filmadaptáció készül a regényből.

A regény három fő részre osztható: az iskolából előtti történésekre – Carrie első menstruációja és az akörüli események, a bál éjszakájára és végül egy rövid záró akkordra, amely látszólag már nem kapcsolódik olyan szorosan a történethez, mégis fontos a cselekmény lezárását illetően.

Egyik érdekessége a regénynek, hogy a történet fő szálát King helyenként különféle információkkal szakítja meg, amelyek már java-részt a fő szál utáni eseményeket írják le, látszólag dekonstruálva az elbeszélést. Ezek az epizódok éppen azért kapnak fontos funkciót, mert általuk jobban megérthetjük Carrie személyiségét és magát a cselekményt.

Az egyik főbb rész a White-bizottság jelentéséből áll, amely mintegy párbeszédszerűen foglalkozik az egyes szereplőkkel, mindezen túl azonban észrevehetjük, hogy maga a bizottság is eléggé konzervatív gondolkodásmódról tesz tanúbizonyságot az üggyel kapcsolatban. A másik Susan Snell leírása az eseményeket illetően, míg a harmadik, amely számunkra a legérdekesebb, az *Árnyékból a fénybe* címet kapta. Ez utóbbi inkább a telekinézis³ tudományos megközelítését boncolgatja. Leírja, hogy a TK gének recesszív jellegűek, ám vannak olyan esetek, amikor aktívvá válhatnak – hasonlóképpen, mint a vérzékenységnél (innét megtudhatjuk azt is, hogy Carrie nagyanyja szintén bírta a telekinézis erejével).⁴ Ilyen hatást váltott ki Margaret White, amikor Carrie-t gyermekkorában késsel fenyegette, ennek következtében kövek hullottak a White-házra. Később pedig az

1 Először *Boszorkánylány* címmel jelent meg magyarul.

2 *Carrie* (1976). Rendező: Brian De Palma. Főszereplők: Sissy Spacek, Nancy Allen, William Katt, John Travolta.

3 A telekinézis görög eredetű szó, szó szerinti jelentése *távolmozgatás*. Másik kifejezés ugyanerre a jelenségre a pszichokinézis.

4 Ezek az epizódok egyesek szerint feleslegesen megtörik a cselekményt, viszont mások szerint éppenséggel racionalizálják a TK jelenséget, aminek következtében a horrosztikus hatás egyre valószínűsőbbá válik.

5 Hasonló kialakulást olvashatunk/láthatunk az X-men történeteknél is, ahol ugyanilyen stresszhelyzet hozza elő a mutánsok képességeit.

6 A bigott, kvázi fanatikusan vallásos karakterek (leginkább nők) máshol is felbukkannak King munkásságában, például a *Köd c.* elbeszélésben.

7 Stephen KING,
Carrie, Európa
Könyvkiadó,
Budapest, 2007,
281.

első menesz és az azt követő megaláztatás újra előhívta ezt a képességet.⁵

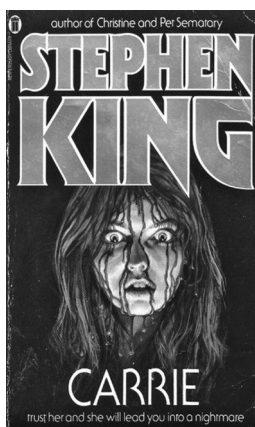
Carrie ezt követően tudatosan fejlesztette a képességét. Rájön, hogy mekkora hatalom van a birtokában, és a bosszú végső eszközeként használja fel, amely a bál éjszakáján teljesedett ki. A görbület, ahogy a lány nevezte, azonban veszélyes volt önmaga számára is. Ebben a megváltozott tudatállapotban ugyanis a fizikai testét extrém hatások érik, azaz csökken a testhőmérséklete és pulzusa jelentősen felgyorsul. Minél nagyobb energiát használ fel pszichésen, annál jobban terheli fizikálisan a testét. Mint az később, a boncolás során kiderül, Carrie agyában elváltozásokat találunk, bár arra nem derül fény, hogy ezek a furcsaságok okozták-e a képességét, vagy a képességének következtében jöttek létre, mint afféle „rákos” szövődmények. Természetesen hozzá kell tenni azt is, hogy már a második világháború óta tudományosan is vizsgálják a jelenséget, de mind a mai napig nem sikerült laboratóriumi körülmények között bizonyítani létezését.

A nyomás azonban nemcsak az iskolában éri Carrie-t, hanem, ahogy már említettem, bigottan vallásos édesanyja is terrorizálja. Margaret számára minden bűnnek számít, még a havivézés is. Ennek ellenére végül bevallja lányának, hogy élvezte, amikor részegen hazatérő férje a magáévá tette őt. Ez a fajta „álszentség” valahogy érezhető az egész regény során.⁶ A lány nevelése is ennél a pontnál fordul át teljesen, Carrie pedig szabadulni próbál tőle, és végez az anyjával is (telekinetikus energiáival leállítja édesanyja szívét).

Ha tehát értelmezni szeretnénk a történetet, akkor látnunk kell azt is, hogy a végső (szabadságba való) kitörés, amely a TK erők kirobbanását (és az általuk történő pusztítást) hozza magával, így lényegében három fő aspektust kap. Az első az édesanyja elnyomása alól való menekülést jelképezi, a másik saját iskolatársai megaláztatását és az ez elől való menekvést, míg a harmadik a menesszel, illetve az ezzel kapcsolatos szexuális elnyomással (hotelszoba, parkolók) hozható összefüggésbe. A düh egyre csak nő a lányban. Megállapítható tehát az is, hogy a hármas felosztások igencsak fontosak ennél a King-regénynél is.

Mint az a végső passzusban kiderül, Carrietta White belehal a sérülésébe (Margaret egy kést dőf a lányba) és abba, hogy a teste felémésztette az energiáit – erről egy halotti bizonyítvány tanúskodik. Ugyanakkor az egyik Árnyékból a fénybe-epizódban azt olvashatjuk, hogy a jelenség valószínűleg nem egyedüli volt és lesz (mint ahogy azt a White-bizottság próbálta bebizonyítani). Erről tanúskodik az utolsó levél, amelyben egy kislányról írnak (Annie), aki hasonló képességekkel bír (akárcsak Carrie), mint a nagyanyja. Tovább fokozva a dolgot egy utolsó sorral, hogy: „eccer még a világ a lábainál fog heverni, mi?”⁷ Ez a momentum az, amely részben előrevetíthetne egy folytatást, de a *non happy ending* feszültségfokozó erejével is bír egyben.

A regény különlegessége talán éppen abban rejlik mind a mai napig, hogy a szereplők teljesen átlagos fiatalok, akik klikkekbe tömörülnek, élnek a mindennapjaikat, és amint lehetőségük van rá, képesek a

következmények figyelmen kívül hagyásával megszégyeníteni osztálytársaikat, ismerőseiket, csak azért, mert azok „kilógnak a sorból”. Nyilván mindenkinek volt már olyan pillanat az életében, amikor elképzelte, hogy mit is tenne a megalázójával. A *Carrie* ezt a gondolatot viszi tovább, főszereplőjét felruházva egy olyan képességgel, amelynek következtében véghezviheti ezt a bosszút. Aktualitása tehát mindmáig érvényes, s éppen ezt fogja a hamarosan megjelenő újabb adaptáció is (ismét) elővenni. Remélhetőleg éppúgy, mint ahogy az olvasó is újonnan leemeli majd a *Carrie*-t a polcáról.

Ékszerterv, 1983

